

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

11 април 2013 година *

„Околна среда — Орхуска конвенция — Директива 85/337/ЕИО — Директива 2003/35/ЕО — Член 10а — Директива 96/61/ЕО — Член 15а — Достъп до правосъдие по въпроси на околната среда — Понятие за съдебно производство, което не е „възпрепятстващо скъпо“

По дело C-260/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Supreme Court of the United Kingdom (Обединеното кралство) с акт от 17 май 2011 г., постъпил в Съда на 25 май 2011 г., в рамките на производство по дело

The Queen, по молба на

David Edwards,

Lilian Pallikaropoulos,

срещу

Environment Agency,

First Secretary of State,

Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н L. Bay Larsen, изпълняващ функцията на председател на четвърти състав, г-н J.-C. Bonichot (докладчик), г-жа C. Toader, г-жа A. Prechal и г-н E. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,

секретар: г-н K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 13 септември 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-жа Pallikaropoulos, от г-н R. Buxton, solicitor и г-н D. Wolfe, QC,

* Език на производството: английски.

- за правителството на Обединеното кралство, от г-жа С. Murrell и г-н J. Maurici, в качеството на представители, подпомагани от г-н R. Palmer, barrister,
- за датското правителство, от г-н S. Juul Jørgensen и г-жа V. Pasternak Jørgensen, в качеството на представители,
- за Ирландия, от г-жа E. Creedon и г-н D. O’Hagan, в качеството на представители, подпомагани от г-жа N. Hyland, barrister-at-law,
- за гръцкото правителство, от г-н G. Karipsiades, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от г-н P. Oliver и г-жа L. Armati, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 18 октомври 2012 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 10а, пета алинея от Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 175, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 174) и на член 15а, пета алинея от Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 година за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (ОВ L 257, стр. 26; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 3, стр. 183), изменени с Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година (ОВ L 156, стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 8 и поправка в ОВ L 298, 16.11.2007 г., стр. 23, наричани по-нататък съответно „Директива 85/337“ и „Директива 96/61“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Edwards и г-жа Pallikaropoulos, от една страна, и Environment Agency, First Secretary of State и Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs, от друга страна, по повод издадено от Environment Agency разрешение за експлоатация на циментов завод. Запитването се отнася до съгласуваността с правото на Съюза на решението на House of Lords, с което г-жа Pallikaropoulos, чиято жалба е отхвърлена като неоснователна, е осъдена да заплати съдебните разноски на насрещната страна.

Правна уредба

Международно право

- 3 Съгласно преамбюла на Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда, одобрена от името на Европейската общност с Решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 година (ОВ L 124, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 201, наричана по-нататък „Орхуската конвенция“):

„[...]“

като признават също, че всеки човек има правото да живее в околна среда, благоприятна за неговото здраве и благосъстояние, както и задължението, индивидуално и съвместно с други лица, да опазва и подобрява околната среда в полза на сегашните и бъдещите поколения;

като имат предвид, че за да могат да отстояват това право и да спазват това задължение, гражданите трябва да имат достъп до информация, да имат право да участват при вземането на решения и да имат достъп до правосъдие по въпроси на околната среда и като признават в тази връзка, че гражданите могат да се нуждаят от помощ при упражняването на своите права;

[...]

загрижени, че обществеността, включително организациите, трябва да има достъп до ефективни съдебни механизми, така че нейните законни интереси да бъдат защитени и законът да се прилага;

[...]“.

- 4 Член 1 от Орхуската конвенция, озаглавен „Цел“, предвижда, както следва:

„За да допринесе за защита на правото на всеки човек от настоящите и бъдещите поколения да живее в околна среда, благоприятна за неговото здраве и благосъстояние, всяка страна гарантира правата на достъп до информация, участие на обществеността при вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда в съответствие с разпоредбите на тази конвенция“.

- 5 Член 3 от тази конвенция, озаглавен „Общи положения“, в параграф 8 гласи:

„Всяка страна гарантира, че лицата, упражняващи своите права в съответствие с разпоредбите на тази конвенция, няма да бъдат наказвани, преследвани или обезпокоявани по какъвто и да е начин за своята дейност. Тази разпоредба не засяга правомощията на националните съдилища да постановяват покриването на приемливи разходи, свързани със съдебните дела“.

- 6 В член 9 от същата конвенция, озаглавен „Достъп до правосъдие“, се уточнява:

„[...]

2. В рамките на своето национално законодателство всяка страна осигурява на членовете на заинтересованата общественост,

а) които имат достатъчен интерес, или

б) чието право е нарушено, ако административно-процесуалното право на страната го изисква като предпоставка, достъп до процедура за обжалване пред съда и/или друг законово установен независим и безпристрастен орган, за да оспорва[т] по същество и от процедурна гледна точка законността на всяко решение, действие или пропуск в съответствие с разпоредбите на член 6 и в случаите, когато е предвидено от националното законодателство и без да се засяга прилагането на разпоредбите на параграф 3 по-долу, други разпоредби на тази конвенция.

[...]

3. В допълнение и без ущърб на процедурите за преразглеждане, споменати в параграфи 1 и 2 по-горе, всяка страна осигурява на представителите на обществеността, които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право, достъп до административни или съдебни процедури за оспорване на действия или пропуски на частни лица и държавни органи, които нарушават разпоредбите на националното законодателство, касаещо околната среда.

4. В допълнение и без ущърб на предвиденото в параграф 1 по-горе, процедурите, споменати в параграфи 1, 2 и 3, предоставят адекватни и ефективни средства за правна защита, включително при необходимост правна защита под формата на съдебно запрещение, и са справедливи, безпристрастни и своевременни, без да бъдат недостъпно скъпи. [...]

5. За повишаване на ефективността на разпоредбите на този член всяка страна гарантира предоставянето на информация на обществеността относно достъпа до административни и съдебни процедури за обжалване и обмисля създаването на подходящи помощни механизми за премахване или намаляване на финансовите и другите пречки пред достъпа до правосъдие“.

Право на Съюза

7 Съгласно член 10а от Директива 85/337 и член 15а от Директива 96/61:

„Държавите членки гарантират, че в съответствие със съответната национална правна система членовете на заинтересованата общественост:

а) които имат достатъчно интерес, или [...]

б) които [твърдят нарушение на] право, когато административно-процесуалното право на държавата членка изисква това като предварително условие,

имат достъп до процедура за преразглеждане пред съд или друг независим и безпристрастен орган, установен по закон, [за да оспорят] материалната или процесуалната законосъобразност на решения, действия или бездействия, които са предмет на разпоредбите на настоящата директива за участие на обществеността.

Държавите членки да определят на какъв етап могат да се оспорват решения, действия или бездействия.

Какво представлява достатъчен интерес и накърняване на право се определя от държавите членки в съответствие с целта да се даде широк достъп до правосъдие на заинтересованата общественост [...].

Разпоредбите на настоящия член не изключват възможността от процедура за предварително преразглеждане пред административен орган и няма да повлияят на изискването за изчерпване на административните процедури за преразглеждане преди преминаването към съдебни процедури за преразглеждане, ако съществува такова изискване съгласно националното право.

Всяка подобна процедура следва да бъде честна, справедлива, своевременна и да не бъде възпрепятстващо скъпа.

[...]“.

- 8 Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 2012 г., стр. 1) кодифицира Директива 85/337. Член 11, параграф 4, втора алинея от Директива 2011/92 съдържа разпоредби, които са идентични на член 10а, пета алинея от Директива 85/337.
- 9 Директива 2008/1/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 година за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (ОВ L 24, стр. 8) кодифицира Директива 96/61. Член 16, параграф 4, втора алинея от Директива 2008/1 съдържа разпоредби, които са идентични на член 15а, пета алинея от Директива 96/61.

Правото на Обединеното кралство

- 10 Член 49, параграф 1 от процедурния правилник на Supreme Court от 2009 г. (Supreme Court Rules 2009, SI 2009, № 1603) предвижда:
„Детайлна оценка на съдебните разноски се извършва от двама служители по разноските [costs officers], назначени от председателя, като:
 - а) единият от тях трябва да бъде съдия по разноските (Taxing Master of the Senior courts), а
 - б) вторият може да бъде секретарят на съда“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 11 Г-н Edwards оспорва от гледна точка на правото на околната среда решението на Environment Agency за издаване на разрешение за експлоатация на циментов завод, включително и за изгаряне на отпадъци, в гр. Ръгби (Обединеното кралство), изтъквайки по-специално липсата на оценка за въздействието на проекта върху околната среда. В това производство г-н Edwards ползва правна помощ.
- 12 Жалбата е отхвърлена и г-н Edwards обжалва това решение пред Court of Appeal, преди накрая да реши да се откаже от производството в последното заседание по делото.
- 13 Г-жа Pallikaropoulos е допусната по нейна молба да встъпи в качеството на жалбоподател до края на производството. Тя не отговаря на условията за предоставяне на правна помощ, но Court of Appeal ограничава задълженията ѝ във връзка със съдебните разноски на 2 000 GBP [британски лири].
- 14 Court of Appeal отхвърля въззивната жалба на г-жа Pallikaropoulos и я осъжда да заплати направените от нея съдебни разноски, както и съдебните разноски на насрещната страна в посочения ограничен размер.
- 15 Г-жа Pallikaropoulos обжалва решението пред House of Lords, като моли да не бъде задължавана да представи поисканата ѝ от този съд гаранция за предвидимите съдебни разноски в размер на 25 000 GBP. Тази молба е отхвърлена.
- 16 Г-жа Pallikaropoulos моли също така в нейна полза да бъде постановена охранителна заповед във връзка със съдебните разноски („protective costs order“), която да ограничи отговорността ѝ за съдебните разноски, в случай че касационната ѝ жалба бъде отхвърлена. Тази молба е отхвърлена.

- 17 С решение от 16 април 2008 г. House of Lords потвърждава решението на Court of Appeal за отхвърляне на въззивната жалба и на 18 юли същата година осъжда г-жа Pallikaropoulos да заплати на ответниците съдебните разноски по касационното обжалване, чийто размер при разногласие между страните следва да се определи от Clerk of the Parliaments. Ответниците представят две фактури, за 55 810 GBP и за 32 290 GBP, като подлежащи на възстановяване съдебни разноски.
- 18 Правомощията на House of Lords са прехвърлени на създадения на 1 октомври 2009 г. Supreme Court of the United Kingdom. Съгласно процедурния правилник на Supreme Court от 2009 г. е извършена детайлна оценка на направените съдебни разноски от двама служители по разноските, назначени от председателя на този съд. В това производство г-жа Pallikaropoulos се позовава на Директиви 85/337 и 96/61, за да оспори осъждането си да заплати съдебните разноски.
- 19 С решение от 4 декември 2009 г. служителите по разноските приемат, че по принцип са компетентни да преценят основателността на този довод.
- 20 Ответниците по главното дело подават жалба срещу това решение, постановено в производството по съдебните разноски, пред едноличен състав на Supreme Court of the United Kingdom, като молят делото да бъде препратено на петчленен състав, което в крайна сметка е направено.
- 21 Този състав се произнася на 15 декември 2010 г. Той приема, че служителите по разноските е трябвало да се придържат единствено към правомощията си, предоставени им с процедурния правилник на Supreme Court от 2009 г., и в резултат на това само да изчислят съдебните разноски. Според него въпросът дали производството е възпрепятстващо скъпо по смисъла на Директиви 85/337 и 96/61 е от компетентността единствено на сезираната със съществуването на спора юрисдикция, която може да се произнесе *in limine litis* при преценката на молбата за постановяване на охранителна заповед във връзка със съдебните разноски или да се произнесе едновременно с решението си по същество.
- 22 Същият състав приема освен това, че въпросът дали осъждането на г-жа Pallikaropoulos да заплати съдебните разноски на ответниците противоречи на тези директиви не е бил разгледан от House of Lords при преценката на молбата ѝ за постановяване на охранителна заповед във връзка със съдебните разноски.
- 23 Именно при тези условия Supreme Court of the United Kingdom решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Какъв следва да е подходът на националния съд при постановяването на решение за присъждане на съдебните разноски спрямо представител на обществеността, който е загубил дело в областта на околната среда, предвид изискванията на член 9, параграф 4 от Орхуската конвенция, така както е въведен с член 10а от [Директива 85/337] и член 15а от [Директива 96/61]?
- 2) Как следва да се реши въпросът дали разноските по спора са или не са „възпрепятстващо скъпи“ по смисъла на член 9, параграф 4 от Орхуската конвенция, въведена с [тези] директиви: въз основа на обективни критерии (например като се вземе предвид възможността на „средния“ представител на обществеността да плати евентуалните разноски), въз основа на субективни критерии (като се вземат предвид средствата, с които разполага жалбоподателят в конкретния случай) или пък чрез съчетаване на тези два подхода?

- 3) Следва ли това да се преценява изцяло въз основа на националното право на държавата членка, която има задължението да постигне единствено предвидения от [посочените] директиви резултат, а именно съответните производства да не бъдат „възпрепятстващо скъпи“?
- 4) При преценката дали производствата са „възпрепятстващо скъпи“ от значение ли е обстоятелството, че жалбоподателят всъщност не се е отказал да подаде или поддържа жалбата си?
- 5) Допустимо ли е i) въззивният съд или ii) по-горна инстанция при последващо обжалване да разреши тези въпроси, като следва различен подход от подхода, който е трябвало да следва първата инстанция?“.

По преюдициалните въпроси

- 24 С различните си въпроси, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция моли Съда да уточни, от една страна, смисъла на изискването, предвидено в член 10а, пета алинея от Директива 85/337 и в член 15а, пета алинея от Директива 96/61, съдебните производства, визирани от тези разпоредби, да не бъдат възпрепятстващо скъпи, и от друга страна, критериите за преценка на това изискване, които да могат да бъдат приложени от националната юрисдикция при произнасянето ѝ по съдебните разноски, както и свободата на преценка на държавите членки при определянето на тези критерии във вътрешното право. Във връзка с преценката на националния съдия дали производството е възпрепятстващо скъпо, запитващата юрисдикция моли Съда също така да уточни дали съдията трябва да вземе предвид факта, че страната, която може да бъде осъдена да заплати съдебните разноски, в действителност не се е отказала да подаде или да поддържа жалбата си и дали освен това неговият анализ може да бъде различен в зависимост от това дали се произнася в първоинстанционното производство, при обжалването на решението на първата инстанция или при последващото обжалване.

Относно понятието за производство, което не е „възпрепятстващо скъпо“ по смисъла на Директиви 85/337 и 96/61

- 25 Необходимо е най-напред да се припомни, че както Съдът вече се е произнесъл, изискването съдебните производства да не бъдат възпрепятстващо скъпи, предвидено в член 10а, пета алинея от Директива 85/337 и в член 15а, пета алинея от Директива 96/61, не означава, че националните юрисдикции нямат право да осъдят дадена страна да заплати съдебните разноски (вж. в този смисъл Решение от 16 юли 2009 г. по дело Комисия/Ирландия, C-427/07, Сборник, стр. I-6277, точка 92).
- 26 Това следва изрично от Орхуската конвенция, с която законодателството на Съюза трябва да бъде „правилно приведено в съответствие“, видно от съображение 5 от Директива 2003/35, с която се изменят Директиви 85/337 и 96/61, и от член 3, параграф 8 от тази конвенция, в който се уточнява, че не се засягат правомощията на националните съдилища да постановяват покриването на приемливи разходи, свързани със съдебните дела.
- 27 Необходимо е по-нататък да се подчертае, че изискването производството да не бъде възпрепятстващо скъпо се отнася до всички финансови разходи във връзка с участието в съдебното производство (вж. в този смисъл Решение по дело Комисия/Ирландия, посочено по-горе, точка 92).

- 28 Следователно дали производството е възпрепятстващо скъпо трябва да се преценява общо, като се вземат предвид всички разходи, направени от засегнатата страна.
- 29 Освен това както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държава членка с оглед на определяне на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Европейския съюз, което трябва да се търси с оглед на контекста на тази разпоредба и преследваната цел (вж. по-специално Решение от 14 февруари 2012 г. по дело Flachglas Torgau, C-204/09, точка 37).
- 30 Поради това, макар че нито Орхуската конвенция, член 9, параграф 4 от която предвижда, че посочените в параграфи 1—3 от същия член производства не трябва да бъдат възпрепятстващо скъпи, нито Директиви 85/337 и 96/61 уточняват начина, по който следва да се преценяват разходите по едно съдебно производство, за да се определи дали то е възпрепятстващо скъпо, тази преценка не може да зависи само от националното право.
- 31 Както е изрично уточнено в член 10а, трета алинея от Директива 85/337 и в член 15а, трета алинея от Директива 96/61, преследваната от законодателя на Съюза цел се състои в това на заинтересованата общественост да се предостави „широк достъп до правосъдие“.
- 32 Тази цел е свързана в по-широк смисъл с желанието на законодателя на Съюза да съхрани, защити и повиши качеството на околната среда и да даде възможност на обществеността да играе активна роля за постигането на тази цел.
- 33 Освен това изискването производствата да „не бъдат възпрепятстващо скъпи“ е свързано, що се отнася до околната среда, със съблюдаването на правото на ефективни правни средства за защита, закрепено в член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, както и с принципа на ефективност, съгласно който процесуалните правила относно съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които страните в процеса черпят от правото на Съюза, не трябва да правят практически невъзможно или изключително трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (вж. по-специално Решение от 8 март 2011 г. по дело Lesoochránárske zoskupenie VLK, C-240/09, Сборник, стр. I-1255, точка 48).
- 34 Накрая, макар документът, публикуван през 2000 г. от Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации и озаглавен „Орхуската конвенция, ръководство за прилагане“, да не може да даде обвързващо тълкуване на тази конвенция, той уточнява, че разходите във връзка с жалба, основана на конвенцията или подадена във връзка с приложението на националното право в областта на околната среда, не трябва да бъдат толкова големи, че да попречат на представители на обществеността да подават жалби, когато считат, че е необходимо.
- 35 От изложеното следва, че изискването съдебното производство да не бъде възпрепятстващо скъпо, предвидено в член 10а, пета алинея от Директива 85/337 и в член 15а, пета алинея от Директива 96/61, предполага посочените в тях лица да не бъдат възпрепятствани, поради евентуалната финансова тежест, да подават и поддържат пред съдилищата жалби, свързани с приложението на тези разпоредби. Когато национална юрисдикция следва да се произнесе по осъждането на представител на обществеността, който като жалбоподател е загубил съдебен спор в материята на околната среда, да заплати съдебните разноски или когато по-общо на един предварителен етап в производството следва, както юрисдикциите на Обединеното кралство, да се произнесе относно евентуалното ограничаване на разноските, подлежащи на заплащане от загубилата страна, тя трябва да се увери в спазването на това изискване, като вземе предвид както интереса на лицето, което иска да защити правата си, така и общия интерес, свързан със защитата на околната среда.

Относно критериите, приложими при преценката на изискването съдебното производство да „не бъде възпрепятстващо скъпо“

- 36 Както беше уточнено в точка 24 от настоящото решение, Supreme Court of the United Kingdom би искал да знае какви са критериите за преценка, които националният съдия трябва да приложи при произнасянето относно съдебните разноски, за да се увери, че изискването производството да не бъде възпрепятстващо скъпо е спазено. Той пита по-специално дали тази преценка има обективен или, напротив, субективен характер, както и каква е степента, в която трябва да се съобрази с националното право.
- 37 В това отношение следва да се напомни, че съгласно постоянната практика при липсата на прецизност на правото на Съюза държавите членки са длъжни при транспонирането на всяка директива да осигурят пълното ѝ действие, като разполагат с широка свобода на преценка по отношение на избора на средства (вж. по-специално Решение от 9 ноември 2006 г. по дело Комисия/Ирландия, C-216/05, Recueil, стр. I-10787, точка 26).
- 38 От това следва, че що се отнася до средствата за постигане на целта да се осигури ефективна и не прекомерно скъпа съдебна защита в областта на околната среда, трябва да се вземат предвид всички приложими разпоредби на националното право, и по-специално на националната система за правна помощ, както и режимът на защита във връзка със съдебните разноски, какъвто е визираният в точка 16 от настоящото решение. Всъщност следва да се държи сметка за чувствителните разлики между националните законодателства в тази област.
- 39 Освен това, както беше посочено по-горе, националната юрисдикция, която следва да се произнесе относно съдебните разноски, трябва да се увери в спазването на това изискване, като вземе предвид както интереса на лицето, което иска да защити правата си, така и общия интерес, свързан със защитата на околната среда.
- 40 Поради това тази преценка не би могла да бъде извършена само въз основа на икономическото положение на заинтересованото лице, а трябва да почива и на обективен анализ на размера на съдебните разноски, още повече че както беше уточнено в точка 32 от настоящото решение, гражданите и сдруженията несъмнено са призвани да играят активна роля в защитата на околната среда. В тази връзка разходите по едно производство не трябва да се явяват в определени случаи обективно неразумни. Така разходите по едно производство не трябва да надхвърлят финансовите възможности на заинтересованото лице, нито да се явяват при каквито и да е обстоятелства обективно неразумни.
- 41 Що се отнася до анализа на икономическото положение на заинтересованото лице, преценката, която трябва да извърши националната юрисдикция, не може да се основава единствено на предполагаемите финансови възможности на „обикновения“ жалбоподател, щом като такива данни могат да имат само бегла връзка с положението на заинтересованото лице.
- 42 Освен това съдът може да вземе предвид положението на страните в спора, доколкото има основание да се очаква, че жалбоподателят ще спечели делото, тежестта на евентуалните последици за него и за околната среда, сложността на приложимото право и производство, както и евентуалната неразумност на решението да се обжалва пред различните инстанции (вж. по аналогия Решение от 22 декември 2010 г. по дело DEB, C-279/09, Сборник, стр. I-13849, точка 61).
- 43 Следва да се уточни също така, че изтъкнатото от Supreme Court of the United Kingdom обстоятелство, че заинтересованото лице на практика не се е отказало да упражни правото си на съдебна защита, само по себе си не е достатъчно, за да се приеме, че за това лице производството не е възпрепятстващо скъпо в уточнения по-горе смисъл на Директиви 85/337 и 96/61.

- 44 Най-сетне, що се отнася до въпроса — също повдигнат от запитващата юрисдикция — дали преценката възпрепятстващо скъпо ли е съответното производство трябва да се различава в зависимост от това дали националната юрисдикция се произнася по разноските в първоинстанционното производство, при обжалването на решението на първата инстанция или при последващото обжалване, следва да се посочи, че това разграничение не е предвидено в Директиви 85/337 и 96/61 и освен това такова тълкуване не би било напълно съобразено с преследваната от законодателя на Съюза цел да се осигури широк достъп до правосъдие и да се способства за подобряването на защитата на околната среда.
- 45 Следователно изискването съдебното производство да не бъде възпрепятстващо скъпо не може да бъде преценявано по различен начин от националната юрисдикция в зависимост от това дали тя се произнася по разноските в първоинстанционното производство, при обжалването на решението на първата инстанция или при последващото обжалване.
- 46 Поради това следва да се приеме, че когато националният съдия трябва да се произнесе, в припомнената в точка 41 от настоящото решение рамка, дали за заинтересованото лице съдебното производство в областта на околната среда е възпрепятстващо скъпо, той не може да се позове единствено на икономическото положение на заинтересованото лице, а трябва да извърши и обективен анализ на размера на съдебните разноски. Освен това той може да вземе предвид положението на страните в спора, доколкото има основания да се счита, че жалбоподателят ще спечели делото, тежестта на евентуалните последици за него и за околната среда, сложността на приложимото право и производство, евентуалната неразумност на решението да се обжалва пред различните инстанции и съществуването на национална система за правна помощ или на режим за защита във връзка със съдебните разноски.
- 47 За сметка на това обстоятелството, че заинтересованото лице на практика не се е отказало да упражни правото си на съдебна защита, само по себе си не е достатъчно, за да се приеме, че производството не е възпрепятстващо скъпо за него.
- 48 Най-сетне, тази преценка не може да почива на различни критерии в зависимост от това дали се извършва в първоинстанционното производство, при обжалването на решението на първата инстанция или при последващото обжалване.

По съдебните разноски

- 49 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Изискването съдебното производство да не бъде възпрепятстващо скъпо, предвидено в член 10а, пета алинея от Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда и в член 15а, пета алинея от Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 година за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, изменени с Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г., предполага посочените в тях лица да не бъдат възпрепятствани, поради евентуалната финансова тежест, да подават и поддържат пред съдилищата жалби, свързани с приложението на тези разпоредби. Когато национална юрисдикция следва да се произнесе относно осъждането на представител на обществеността, който като жалбоподател е загубил съдебен спор в

материята на околната среда, или когато по-общо на един предварителен етап в производството следва, както юрисдикциите на Обединеното кралство, да се произнесе относно евентуалното ограничаване на разноските, подлежащи на заплащане от загубилата страна, тя трябва да се увери в спазването на това изискване, като вземе предвид както интереса на лицето, което иска да защити правата си, така и общия интерес, свързан със защитата на околната среда.

В рамките на тази преценка националният съдия не може да се позове единствено на икономическото положение на заинтересованото лице, а трябва да извърши и обективен анализ на размера на съдебните разноски. Освен това той може да вземе предвид положението на страните в спора, доколко има основания да се счита, че жалбоподателят ще спечели делото, тежестта на евентуалните последици за него и за околната среда, сложността на приложимите право и производство, евентуалната неразумност на решението да се обжалва пред различните инстанции и съществуването на национална система за правна помощ или на режим за защита във връзка със съдебните разноски.

За сметка на това обстоятелството, че заинтересованото лице на практика не се е отказало да упражни правото си на съдебна защита, само по себе си не е достатъчно, за да се приеме, че производството не е възпрепятстващо скъпо за него.

Най-сетне, тази преценка не може да почива на различни критерии в зависимост от това дали е извършена в първоинстанционното производство, при обжалването на решението на първата инстанция или при последващото обжалване.

Подписи